

Иступање првог потпредседника Владе Србије и министра спољних послова Ивице Дачића на панелу „Европска безбедност – однос НАТО-а, Европске уније и Руске Федерације“ на Међународној парламентарној конференцији „Идејом Европске уније до мира и развоја“ која се одржава 11. и 12. маја у Београду:

"Уважени учесници конференције,
Даме и господо,

Част ми је и задовољство да могу да вам се обратим на овом панелу посвећеном европској безбедности.

Назив ове конференције "Идејом Европске уније до мира и развоја" подсећа нас на важну чињеницу да је Европска унија настала као велики мировни пројекат и представља модел највише достигнутог степена интеграције у модерној политичкој историји, којим је омогућено дуготрајно помирење европских народа и земаља различитог политичког, безбедносног и културолошког наслеђа. Неспорно је да су времена сада другачија у односу на време настанка првог облика европске интеграције, који је еволуирао од економске заједнице до Европске уније. Јављају се нови изазови, уз убрзани темпо глобализације и технолошког развоја у свим сферама живота и растућих економских интеграција, које са собом ипак носе одређене разлике у оквирима Европске уније.

Србија и земље Западног Балкана труде се да се прилагођавају тим околностима и променама које се одвијају, као и да истовремено свака у складу са сопственим могућностима и капацитетима реализује свој европски пут, који има за циљ не само стицање чланства у Европској унији, већ реализацију свих потребних реформи које ће модернизовати друштвене системе земаља у региону, чинећи их способним да обезбеде својим грађанима сваку врсту просперитета и социјалне правде, уз неизоставан услов да

мир и стабилност буду трајни и дуговечни.

Србија је увек веровала и борила се за мир, дијалог, равноправност, социјалну хуманост и људско достојанство, искрено дајући допринос изградњи безбедног и просперитетног окружења. Као држава кандидат за Европску унију, Србија својом одговорном политиком даје пун допринос да се на овом делу европског простора унапређују стабилност и безбедност, што је изузетно важно за укупну европску безбедност.

Стратегија проширења Европске уније Србији даје додатни подстрек да боље и брже ради на реформи државе и друштва.

Република Србија је са пажњом пратила активности институција ЕУ у процесу израде Глобалне стратегије ЕУ и искрено поздравила њено усвајање, сматрајући да се на тај начин адекватно реагује на савремене безбедносне претње и изазове. Посебно нас је охрабрило што је у Глобалној стратегији ЕУ јасно истакнуто да стабилност и безбедност ЕУ зависе, између осталог, и од стабилности на Балкану, а да кредибилна политика проширења ЕУ представља улагање у безбедност и просперитет Европе. Србија је препознала и уважила наведене напоре ЕУ. Инициране су измене националних докумената у области безбедности и одбране - Стратегије националне безбедности и Стратегије одбране, о којима се тренутно води јавна расправа. Кључна опредељења којима смо се руководили у овом процесу су интегрални приступ безбедности, војна неутралност и приступање Европској унији. Наша искрена жеља јесте да на што бржи и ефикаснији начин ускладимо своја стратешка документа са поменутом Глобалном стратегијом ЕУ, истовремено водећи рачуна да на најбољи начин заштитимо своје виталне националне интересе, што је неспоран циљ сваке земље приликом доношења таквих стратегија.

Република Србија, такође, са дужном пажњом и озбиљно прати и све иницијативе које се у Европској унији покрећу у циљу јачања Заједничке безбедносне и одбрамбене политике, а које се огледају кроз усвајање докумената, као што су Европски акциони план одбране, Европски одбрамбени фонд, Координисани годишњи преглед у области одбране и нарочито, Стална структурна сарадња, односно PESCO. Све су то пројекти и иницијативе који су и за Републику Србију веома важни, и у које жели да се укључи када се за то створе услови. На ЕУ је да утврди потенцијалне модалитете, док ми са наше стране остајемо отворени за разговоре и могући ангажман у овој сфери европских политика, као што смо се раније прикључили многим концептима европских политика у области ЗБОП, показујући тиме своју доследност европском опредељењу, спремност да делимо одговорност и обавезе у суочавању са безбедносним изазовима и да дамо допринос да европски простор буде трајно стабилан и безбедан, што је кључни услов сваког напретка.

Поштоване даме и господо,

Србија искрено жели да напредује на европском путу и пружи свој допринос унапређењу мира и безбедности у Европи. Верујем да ћете се сложити са мном када кажем да се Преговарачко поглавље 31 – Спољна безбедносна и одбрамбена политика сувише често своди искључиво на питање придруживања одлукама и декларацијама ЕУ. Неоправдано

и неправедно се запостављају бројни напори, активности и достигнућа Србије у другим областима обухваћеним овим поглављем, о чему сведоче конкретни резултати о којима сам имао прилике да говорим на бројним сличним скуповима на којима сам учествовао, али није наодмет да их кратко још једном поменем. Поред учешћа у шест мировних мисија УН-а, Србија кроз учешће у четири мултинационалне операције ЕУ (у Малију, Централноафричкој Републици и у две операције у Сомалији) представља кредибилног партнера који дели одговорност и пружа свој допринос очувању мира и безбедности. По статистичким показатељима и броју припадника смо у самом европском врху и лидер у региону, а високо котирани и у светским оквирима. Додатни допринос даћемо и упућивањем цивилних структура у мултинационалне операције, на чему предано радимо стварањем потребног законског и институционалног оквира. Конкретно, у владину процедуру усвајања упућен је пре неколико дана Акциони план за стварање капацитета за упућивање цивила у мултинационалне операције. Дозволите да вас подсетим да је Србија само једна од четири државе које нису чланице ЕУ, а које су потписале административни аранжман са Европском одбрамбеном агенцијом. Србија је такође приступила HELBROC борбеној групи, што ће допринети унапређењу сарадње не само са ЕУ, већ и земљама чланицама ове иницијативе. У новембру прошле године упутили смо националног официра за везу у Војни штаб Европске уније, што је велика част за нашу државу зато што ту привилегију, као не-чланица ЕУ, имају још само САД. То схватамо као израз признања за досадашње активности и учешће Србије у Заједничкој безбедносној и одбрамбеној политици ЕУ, али и као резултат обостране оцене да ће се на тај начин допринети даљем јачању сарадње и ефикаснијој комуникацији.

За укупну европску безбедност посебно је значајна позиција Србије у унапређењу регионалне стабилности и допринос који даје регионалној сарадњи на билатералном и мултилатералном нивоу. Желећи да са свима у региону одговорно приступа отвореним питањима, уз настојања да се пронађу компромисна решења која ће бити одржива у дугом року, Србија континуирано иницира теме за будућност које су од интереса за целину региона, како би он био што атрактивнији за улагања и повећање трговинске размене, уз истовремено истрајавање на пројектима, инфраструктурним и другим, који превазилазе националне границе и представљају залог за будућност и основу како за економски и други просперитет, тако и трајну безбедност и стабилност региона, без чега и европска безбедност није потпуна и заокружена. Управо на овим пољима Србија показује колико је привржена вредностима које деле европски народи: преузимање одговорности у оквиру концепата политика ЗБОП, када је у питању европски и глобални мир и стабилност, као и активно деловање у сопственом окружењу кроз политику сарадње и помирења на стабилности и стварању услова за просперитет, не само својих грађана већ и грађана својих суседа. Питање повезивања треба да надвлада питања раздвајања и изолованости, која актере удаљава једне о других и онемогућава да се продуби разумевање и изгради поверење.

Уважени учесници конференције,

Сматрам да је нормализација односа између НАТО и ЕУ са једне стране и Руске Федерације са друге веома важна, јер представља предуслов за стабилност, као и за економски и сваки други напредак у Европи и свету. Оваква врста скупова кроз плодну

размену мишљења може допринети проналажењу различитих модуса за отопљавање односа између најважнијих креатора стабилности у свету.

Србија као мала, али поносна земља, која је током историје била на многим искушењима, али увек привржена начелима слободе и правде, жели да на најбољи начин заштити своје националне интересе, а да истовремено буде чинилац који у складу са својим капацитетима доприноси регионалном, европском, али и глобалном миру и напретку. Србија жели да са свим моћним факторима светске политике развија односе, тиме чинећи сопствену безбедност одрживом, али, истовремено, да тиме доприноси очувању мира и безбедности у региону Западног Балкана, као свом непосредном окружењу.

Србија спроводи политику војне неутралности и нема намеру да постане члан постојећих војних савеза. На тим основама сарађује са НАТО-ом као партнерска држава кроз Програм Партнерство за мир. Војна неутралност није препрека за развој партнерске сарадње у интересу јачања глобалне, а посебно регионалне безбедности. С друге стране, Србија остварује транспарентну сарадњу и са Руском Федерацијом, која није на штету наше сарадње са Алијансом и обратно, нити је сметња остварењу нашег стратешког спољнополитичког циља – уласка у ЕУ, што је показала и сама пракса – наиме, Србија учествује на војним вежбама са НАТО-ом и његовим државама чланицама, али и са Руском Федерацијом и другим државама, јер на тај начин најбоље остварује своје националне интересе.

Верујем да су добри односи Русије и НАТО-а кључни за мир и безбедност у свету и за успешно супротстављање глобалним изазовима и претњама, као што су тероризам, екстремизам, радикализам и сви други облици савремених безбедносних изазова.

У погледу регионалне стабилности, поред развијања сарадње са најмоћнијим факторима светске политике, Република Србија је као одговоран члан међународне заједнице пошла од онога у чему може конкретно да пружи највећи допринос. У оквиру активног залагања на изградњи и очувању добросуседских односа и решавању свих питања отвореним и искреним дијалогом, у више прилика смо за добробит свих у региону покретали иницијативе у циљу снажније повезаности региона, посебно на економском плану.

Питање Косова и Метохије је за Србију од кључног значаја за регионалну безбедност, али и безбедност на ширем европском простору. Ситуација у Покрајини за Србију је највећи политички безбедносни изазов, али са друге стране ова ситуација носи са собом и низ безбедносних претњи, што се односи пре свега на низ неприхватљивих једностраних аката Приштине и неспровођење договореног из Бриселског споразума, што наноси велику штету дијалогу Београда и Приштине; организовани криминал и тероризам, као и погоршање безбедносних прилика у Покрајини. Србија не признаје ЈПНК, али жели да се компромисом пронађе решење за питање српско-албанских односа, истовремено показујући пуну спремност да води статусно неутрални дијалог Београда и Приштине ради решавања конкретних питања од интереса за грађане који живе у Покрајини. Управо такво постављање Србије је још једна потврда колико улажемо да се очува регионални мир и стабилност и избегну сукоби.

Са дубоким уверењем желим и овом приликом да констатујем да је Србија постала значајан фактор – изворник безбедности и стабилности на Западном Балкану и поуздан партнер свима који желе партнерски однос. Такво наше опредељење је принципијелно, на његовој реализацији континуирано радимо, али истовремено очекујемо да и друге стране покажу такав приступ.

Хвала на пажњи."